

Invloed op je leefomgeving: hoe doe je dat?

Varianten en vormen, van BuurtWhatsApp tot dorpscoöperatie

Herken je dat: een leegstaand pand in de wijk waar je met je buurtgenoten een ontmoetingsplek van wilt maken? Een idee om meer sociale samenhang in je dorp te krijgen? Of vind je dat je het beheer van de speeltuin in de buurt een stuk beter zou kunnen uitvoeren dan de gemeente het nu doet? Je bent niet de enige. Steeds meer inwoners willen namelijk zelf invloed uitoefenen op hun leefomgeving. Maar hoe doe je dat? En waar moet je beginnen? Wij geven je een aantal praktische voorbeelden om van te leren.

Invloed op mijn leefomgeving, wat heb ik daaraan?

Omdat je daarmee kunt veranderen of realiseren wat jij belangrijk vindt. Vind je bijvoorbeeld dat er een speeltuin of dorpshuis moet komen in je wijk? Of wil je dat er meer activiteiten in je buurt worden georganiseerd? Als je een goed idee hebt: ga er mee aan de slag!

Hoe moeilijk kan het zijn?

Laten we eerlijk zijn: je moet een lange adem hebben en er zullen zeker hobbels op jullie weg komen. Maar het geeft ook veel voldoening om samen aan de slag te gaan. Je leert er veel van en je krijgt samen iets voor elkaar, dat precies past bij jullie wijk of dorp.

Maar kost dat niet heel veel tijd?

Nee, dat hoeft niet. Je hoeft niet meteen een stichting op te richten of een hele papierwinkel aan formulieren in te vullen om aan de leefbaarheid in je buurt te werken. Ook een buurtWhatsApp-groep is bijvoorbeeld een laagdrempelige manier om verbondenheid in de je buurt te krijgen. Vaak zijn de grote bewonersinitiatieven, zoals een buurtcoöperatie, ook klein begonnen.

Leefbaarheid is toch een taak van de gemeente?

Ja en nee! Samen zijn we verantwoordelijk voor de leefomgeving. De gemeente draagt daar inderdaad ook aan bij en heeft daar wettelijke taken voor. Maar gemeenten en andere overheden zijn vaak erg blij met inwoners die initiatief nemen voor hun omgeving. Daarnaast staat ook steeds vaker in de wet dat de overheid jou als inwoner moet betrekken bij wat ze bedenken en doen. Voorbeelden hiervan zijn de participatieverordening en het uitdaagrecht. De gemeente en andere overheden willen dus niet alleen, maar ze moeten ook. Dit biedt voor jou als inwoner mogelijkheden.

Als ik aan de slag wil, kan ik dan hulp krijgen?

Ja, dat kan. Daarvoor zijn we er als Leefbaarheidsalliantie. Heb je een goed idee voor je wijk of buurt, maar weet je bijvoorbeeld niet precies waar je moet beginnen, hoe je je plan op papier zet of het financiert? Of wil je je initiatief door ontwikkelen en heb je daar hulp bij nodig? Dan kunnen wij je als Leefbaarheidsalliantie gratis helpen. Wanneer en waarmee we je kunnen helpen, dat lees je op [onze website](#). En bekijk ook even [onze kennisbank](#), die vol staat met handreikingen, kenniskaarten en ander nuttig materiaal.

Ik heb er zin in! Wat kan ik doen?

Er is van alles mogelijk. Maar om je wat inspiratie te geven, lichten we een aantal mogelijkheden uit. Deze hebben we opgedeeld in vier categorieën, van laagdrempelig naar grootschalig, en langs de meetlat van tijdinvestering, invloed en kennis gelegd. We tonen je ook bestaande voorbeelden.

Aan de slag!

Tijdsinvestering: ★

Kennis nodig: ★

Invloed: ★

Weinig gedoe, snel resultaat. Met deze vormen kun je meteen aan de slag.

Buurt Whatsapp

Een WhatsApp-groep is een eenvoudige manier om contact te onderhouden met je buurtgenoten. Waarschijnlijk ken je [de WhatsApp buurtpreventie](#) wel, maar je kunt een appgroep bijvoorbeeld ook gebruiken om elkaar op de hoogte te houden over nieuwtjes in de buurt of gebruiken om samen activiteiten te organiseren.

Zwerfafvalbrigade

Ook zo'n hekel aan al die blikjes, plastic en ander troep op straat? Met een zwerfafvalbrigade ga je samen met je buurtbewoners op pad om zwerfafval op te ruimen. Zo zet je je in voor een schone leefomgeving, zoals bewoners in bijvoorbeeld [Doetinchem](#) en [West-Betuwe](#) doen. Vaak regelt de gemeente spullen als hesjes, knijpers en vuilniszakken. Kijk op de site van je gemeente of er een zwerfafvalbrigade is waar je kunt aanhaken of wat je kunt doen om een op te zetten.

Soepie doen

Verbondenheid in de buurt door te wandelen, bewegen of koffiedrinken: dat is de kern van initiatieven als [het Nijmeegse Soepie Doen](#) of [Bakkie in de Buurt in het Friese Balk](#). Een ander mooi voorbeeld is [Brummen Beweegt](#), dat door de Leefbaarheidsalliantie is geholpen. In Brummen blijven ouderen vitaal én verbonden door met elkaar te bewegen.

Tijd voor een werkgroep

Tijdsinvestering: ★★

Kennis nodig: ★★

Invloed: ★★

Behoeftte aan iets meer structuur en continuïteit? Start een werkgroep.

Buurt- of straatvereniging

Wil je wat regelmatigere activiteiten organiseren in je wijk? Dan biedt een buurt- of straatvereniging uitkomst. Door een vereniging op te richten, kun je met een bestuur en eigen financiële huishouding voor continuïteit zorgen. Handig als je bijvoorbeeld jaarlijks een wijkfeest wilt organiseren. Een voorbeeld van een Gelderse buurtvereniging is de Buurtvereniging Sint Victorstraat uit Afferden. Zij organiseren jaarlijks activiteiten en hebben een verouderde speeltuin weten om te toveren tot een veelgebruikte sport- en beweegtuin.

Buurtmoestuin

Wil je zelf graag groente verbouwen en weet je dat buurtbewoners dat ook willen, dan kun je een buurtmoestuin starten. Je wilt natuurlijk dat deze goed onderhouden blijft, daarom is een werkgroep handig om de tuin te coördineren. Naast het tuinieren zelf kun je de moestuin ook gebruiken als ontmoetingsplek. Zo worden in de **Bijwei** in Lichtenvoorde activiteiten voor laaggeletterden georganiseerd en bereiden bij **het Nijmeegse Van Tuin tot Bord** bewoners maaltijden uit eigen tuin. Tips om een buurtmoestuin op te starten, vind je op **[de website van Nudge](#)**.

Mee in het democratisch spel

Tijdsinvestering: ★★★★★

Kennis nodig: ★★★★★

Invloed: ★★★★★

Gaan jouw ideeën over het beleid of werk van de overheid? Dan helpen deze vormen je misschien op weg.

Uitdaagrecht

Denk je dat je het beter kunt dan je gemeente? Dan kun je op veel plekken de gemeente uitdagen om samen met andere buurtbewoners de taak over te nemen. Dit noemen we het uitdaagrecht of right to challenge. Denk aan het beheer van een speeltuin of de inrichting van je straat. De NOS maakte hierover deze **reportage**. Voorbeelden en inspiratie vind je **hier**. Benieuwd of je jouw gemeente ook kan uitdagen, bekijk dan **het dashboard** van Democratie in Actie.

Wijkvereniging, dorpsbelangen en Adviesraad Sociaal Domein

Er bestaan allerlei adviesorganen om voor je belangen op te komen en invloed uit te oefenen op het gemeentelijke beleid waar jij mee te maken hebt. Zo vertegenwoordigen wijkverenigingen en Dorpsbelangen de belangen van de inwoners in hun wijk of dorp. Ze vormen een aanspreekpunt voor buurtbewoners en zijn ze doorgaande naar de gemeente. Daarnaast nemen wijkverenigingen of Dorpsbelangen vaak initiatief bij de aanleg of uitbreiding van sportplekken, speeltuinen en ontmoetingsplaatsen. Gelderse voorbeelden zijn **Bewonersoverleg Lindenholt** en **Leefbaar Nieuw-Dijk**.

Als je je betrokken voelt bij de zorg in je gemeente, kun je lid worden van de **Adviesraad Sociaal Domein**. Dit is een officieel adviesorgaan dat in elke gemeente gevraagd en ongevraagd adviseert over het beleid in het sociaal domein.

Het grote werk

Tijdsinvestering: ★★★★★

Kennis nodig: ★★★★★

Invloed: ★★★★★

Begin je initiatief professionele vormen aan te nemen? Dan wordt het handig om dat ook zo te organiseren.

De coöperatie (zorg-, energie-, dorps-)

Het woord zegt het al: een coöperatie is een speciale vereniging waarbij meerdere personen samenwerken. Het is een officiële rechtsvorm, met een bestuur, ledenvergadering en eigen financiële huishouding. Een coöperatie is handig als je initiatief dusdanig groot wordt, dat je niet persoonlijk aansprakelijk wilt zijn. Bekende vormen zijn de **dorpscoöperatie** (samen dorpsvoorzieningen beheren), **energiecoöperatie** (samen energie opwekken) en **zorgcoöperatie** (samen de zorg regelen).

Dorpendeal

Heb je een breed pakket met goede plannen voor meer sociale verbinding in je dorp of wijk? Dan kun je in Gelderland aan de slag met een Dorpendeal. Hierbij werk je samen met de gemeente en provincie aan je plan. De Provincie heeft hier ook een **subsidie** voor beschikbaar. In bijvoorbeeld **Wageningen** en **Altforst** is al een Dorpendeal gesloten.